

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В УКРАЇНІ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.

1. 1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Мистецька освіта в Україні
Викладач	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон Викладача	097 90 600 73
E-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного н-ня	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4664
Консультації	Середа, 14.00-15.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Дисципліна «Мистецька освіта в Україні» має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва, розширення його світогляду і розвиток творчих здібностей. Вона покликана забезпечити засвоєння знань, навиків та умінь з основ мистецької освіти, допомогти в опануванні історичного досвіду, методик навчання та окреслити шляхи вдосконалення її на сучасному етапі.</p> <p>Завдяки мистецькій освіті формується професійна культура особистості, відбувається її інтеграція у світовий культурний простір, вирішуються проблеми духовного розвитку. Дослідження свідчать про багатовекторність мистецької освіти. Предметом вивчення дисципліни є всебічний аналіз історичних, мистецьких процесів, які впливають на розвиток мистецтва, стилістику виробів тощо. Вивчення курсу сприятиме поглибленому розумінню усіх аспектів діяльності шкіл та окремих митців.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу «Мистецька освіта в Україні» є вивчення історії, традицій, основ методики, технології, організації науково-навчальної діяльності, як практичного підґрунтя для ефективного виконання у подальшому професійних функцій на основі набутого досвіду роботи відомих мистецьких шкіл в Україні.</p> <p>Основними завданнями курсу є висвітлення історичних, мистецьких аспектів, форм і методів викладання, обґрунтування умов розвитку мистецької освіти, її вплив на загальноосвітні навчальні заклади, роль видатних педагогів у цьому процесі.</p> <p>Завдяки лекціям студенти ознайомлюються з умовами розвитку мистецької освіти; внеском відповідних художників-педагогів у розвиток освіти в Україні тощо. Напрацьований науковий і теоретичний матеріал має важливе значення для сучасної фахового шкільництва.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти мають:</p> <p>знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - актуальні питання художньої освіти та історію методів навчання в Україні; - особливості викладання художніх дисциплін у мистецьких академіях та інших типах навчальних закладів освіти; - засвоїти основні поняття й терміни; - біографії та творчу діяльність видатних митців. <p>вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> - порівнювати та аналізувати освітні програми, мистецькі школи, явища і події; - визначати стилістику та характерні ознаки виробів різних шкіл; - проводити дослідження з методики використання форм, методів і прийомів навчання; - застосовувати освітні технології викладання в сучасних умовах; - використовувати власні знання набуті у процесі практичної роботи. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в освітній галузі.

ЗК 2. Готовність здійснювати освітню та науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ та процесів.

ЗК 3. Здатність працювати в команді, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення; здатність мотивувати людей, ставити цілі, обґрунтовувати методи їх досягнення та рухатися до спільної мети.

Фахові компетентності

ФК 6. Здатність використовувати історичний досвід та досягнення сучасної образотворчої освіти у власній педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Знання історичних аспектів теорії і практики навчання образотворчого мистецтва в освітній практиці; специфіки роботи з учнями різних вікових категорій у цілісному педагогічному процесі в умовах індивідуалізації і диференціації навчання образотворчому і декоративно-прикладному мистецтву та дизайну.

ПРН 5. Володіння практичними способами пошуку, аналізу та оброблення наукової освітньої та мистецької інформації з використанням сучасних ІКТ.

ПРН 14. Здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ і процесів.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	10
Практична робота	20
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2	014 «Середня освіта»	1	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні	сам. роб.
Тема 1. Вступ. Мистецька освіта: історіографія, джерельна база, методологія	2		4
Тема 2. Мистецька освіта в Україні середини XIX – XX ст. Історичні передумови розвитку нових форм.	2		4
Тема 3. Ціннісні орієнтири мистецької освіти України середини XIX-XX ст.: панорамний огляд явищ.	2		4
Тема 4. Українська мистецька освіта у роки Другої світової війни (1939-1945)	2		4
Тема 5. Методологія мистецької освіти і художні особливості творчої спадщини кінця XIX – середини XX ст.	2		4
Тема 6. Роль мистецьких академій Західної Європи у підготовці митців та педагогів Галичини		2	4
Тема 7. Художньо-промислова і реміснична освіта у Східних областях України у складі Росії		2	4

Тема 8. Вищі мистецькі школи Харкова, Києва, Одеси (1917-1930).		2	4
Тема 9. Школа Миколи Мурашка у Києві		2	4
Тема 10. Київський художній інститут: факультети і спеціалізації		2	4
Тема 11. Мистецька освіта Львова – перша половина ХХ ст.		2	4
Тема 12. Мистецька школа О. Новаківського у Львові		2	4
Тема 13. Мистецька і ремісничка освіта на Закарпатті		2	4
Тема 14. Мистецька та ремісничка освіта Буковини і Волині (Чернівці, Вижниця, Луцьк)		2	4
Тема 15. Мистецька освіта в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку		2	4

Система оцінювання освітнього компонента

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	0
Практична робота	20
Самостійна робота	30
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня

2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Ресурсне забезпечення освітнього компонента

Основна література:

1. Волошин Л. В. Ярослав Лукавецький: Малярство. Рисунки. Сценографія. Львів-Івано-Франківськ: ЗУКЦ, 2008. 124 с.
2. Гнатюк М. В. Традиції яворівської школи художніх ремесел і актуальні питання мистецької освіти. *Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект: Збірник наук. праць* / [упор.: Л. В. Сліпчишин]. Львів: СПОЛОМ. 2019. С.6-18.
3. Гнатюк М. В. Фахові школи в професійному зростанні скульптора Григорія Крука / *Вісник ПНУ. Мистецтвознавство*. 2012. Вип. 24-25. С. 136-145.
4. Гнатюк М. В. Художнє дерево в інтер'єрі народного житла: монографія. Івано-Франківськ: Плай. 2000. 146 с.
5. Гнатюк М. В., Грепиняк М. І. Народне мистецтво Гуцульщини і Покуття (кінець XIX – початок ХХІ ст.): Майстри, школи, музеї. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. відділ ЦІТ ПНУ. 2010. 325 с.
6. Львівська національна академія мистецтв. Історично-іміджеве в-ня. В-во Миколи Серба ТОВ «Видавничий центр «Логос Україна». 2011. 256 с.
7. Станкевич М. Є. Українське художнє дерево XVI – ХХ ст. Львів. 2002. 480 с.
8. Шмагало Р. Т. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини ХХ ст.: структурування, методологія, художні позиції. Львів: Українські технології. 2005. 528 с., 743 іл.
9. Шмагало Р.Т. Вічнозелене дерево життя (До історії косівської школи) // *Образотворче мистецтво*. К. 1999. № 3-4. С. 35-36.
10. Шмагало Р.Т. Володислав Федорович і культурний розвиток Галичини в кінці XIX – на початку ХХ століття // *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну: наук. журн.* Випуск. 2. Київ: Вид. центр КНУКіМ. 2018. С. 102-114.
11. Шмагало Р.Т. Експериментальні мистецькі школи ХХ ст.: Олександр Архипенко, Енді Варгол // *Мистецтвознавство* '07 (1). Львів: СКІМ. 2007. С. 31-38.
12. Шмагало Р.Т. Ілля Рєпін і українська мистецька освіта // *Вісник ЛНАМ*. Вип. 34. Львів: ЛНАМ. 2017. С. 5-18.
13. Шмагало Р.Т. Історичний шлях художньо-промислової школи у Львові (1876-1939; 1939-1944) // *Бюлетень 8. Інформаційний випуск* 2006. Львів. 2006. С. 170-175.
14. Шмагало Р.Т. Історичні віхи Художньо-промислової школи у Львові в контексті розвитку світової мистецької освіти другої половини XIX -- ХХ ст. // *Вісник ЛНАМ*. Вип. 31. Львів: ЛНАМ, 2017. С. 9-25.
15. Шмагало Р.Т. Косівська мистецька школа у світі першої половини ХХ ст. // *Вісник ЛНАМ*. Косів. 2007. Спецвипуск III. С. 5-21.
16. Шмагало Р.Т. Основоположник вищої мистецької школи України (До 130-річчя від дня народження Дмитра Антоновича) // *Вісник ЛНАМ*. Львів. 2007. Випуск 18. С. 10-23.
17. Шмагало Р.Т. Тарас Шевченко і українська мистецька освіта // *Вісник ЛНАМ*. Вип. 35. Львів: ЛНАМ. 2018. С. 5-21.
18. Шмагало Р.Т. Тримав на собі цілу школу (Валер'ян Крицінський) // *Науково-мистецький вісник: Львівський державний коледж декоративного і ужиткового мистецтва ім. І.Груша. Додаток до журналу «Образотворче мистецтво» Національної Спілки художників України*. 2002. №1. С.14-15.
19. Шмагало Р.Т. Художньо-промисловий та образотворчий напрямки мистецької освіти Галичини кінця XIX – початку ХХ ст.: панорамний огляд явищ // *Вісник Львівської*

академії мистецтв: Зб. наук. праць. Спецвипуск / За ред. Р.Т. Шмагала. Львів: Українські технології. 1999. С. 113-123.

20. Шмагало Р.Т. Шлях львівської школи мистецтвознавства у ХХІ ст. // Бюлетень 9. Інформаційний випуск. 2007. № 1 (9). С. 190-199.

Додаткова література:

1. Волинська О. Художньо-освітня діяльність Михайла Зоря. Педагогіка і психологія професійної освіти. Науково-методичний журнал. Львів: 2001. № 1. С. 194-202.

2. Волинська О. Художня освіта в Галичині: історія та педагогічні пошуки. Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. Івано-Франківськ: Плай, 2002. Вип. VII. С. 131-136.

3. Шмагало Р. Т. Словник митців-педагогів України та з України у світі (1850 – 1950-і рр.). Львів: Українські технології. 2002. 144 с., 176 іл.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну